Yttrande över promemorian Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer (Ds 2017:39)

18

LS 2017-1103

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-11-01

LS 2017-1103

Landstingsstyrelsen

Yttrande över promemorian Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer (Ds 2017:39)

Föredragande landstingsråd: Peter Carpelan

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har beretts möjlighet att lämna yttrande över Socialdepartementets förslag Ds 2017:39 Legitimation för hälso-och sjukvårdskuratorer (S2017/04697/FS)

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet över promemorian Legitimation för hälso-och sjukvårdskuratorer (Ds 2017:39) i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting har beretts möjlighet att yttra sig över Socialdepartementets förslag Ds 2017:39 Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer (S2017/04697/FS).

Syftet med att införa legitimation är främst att öka patientsäkerheten genom att det ställs krav på att hälso- och sjukvårdskuratorer har lämplighet och kompetens för yrket. Införandet av legitimation innebär att, såsom för övriga legitimationsyrken i hälso- och sjukvården, prövotid eller återkallelse av legitimation kan bli aktuellt om kuratorn skulle vara oskicklig eller olämplig att utöva yrket.

Det föreslås även att redan yrkesverksamma kuratorer under en övergångsperiod ska kunna få legitimation om de genomgått en socionomexamen eller annan likvärdig utbildning samt varit verksamma i yrket minst fem år, alternativt två år och har en relevant vidareutbildning

under förutsättning att ansökan om legitimation görs före den 1 januari 2024.

Stockholms läns landsting anser att det kan vara positivt ur ett patientsäkerhetsperspektiv att införa legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer. Landstinget anser dock att en mer genomgripande konsekvensanalys bör göras innan beslut tas.

Vidare anser landstinget att ett eventuellt införande av legitimation bör föregås av en översyn av socionomutbildningen i sin helhet liksom en bedömning om legitimation även kan vara relevant för kuratorer verksamma inom till exempel skola, barn- och äldreomsorg samt socialtjänst.

Slutligen vill landstinget framhålla det yttrande som Stockholms läns landsting lämnade över Universitetskanslersämbetets rapport *”Förslag till examensbeskrivning för yrkesexamen för kuratorer inom hälso- och sjukvården*” (LS 2017-0714). I vilken landstinget pekade på vikten av att universiteten tillförs ekonomiska medel för att tillhandahålla en tillräcklig dimensionering av platser vid utbildningarna samt säkerställa kostnadstäckning för landsting/regioner för den verksamhetsförlagda utbildningen.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 9 oktober 2017
Förslag till yttrande
Sammanfattning av Ds 2017:39

Irene Svenonius

Peter Carpelan

Gustaf Drougge

2017-10-09
LS 2017-1103

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Strategisk kompetensförsörjning
Kristina Pesula

Landstingsstyrelsen

Yttrande över promemorian Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer (Ds 2017:39)

Ärendebeskrivning
Stockholms läns landsting har beretts möjlighet att lämna yttrande över Socialdepartementets förslag Ds 2017:39 Legitimation för hälso-och sjukvårdskuratorer (S2017/04697/FS)

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 9 oktober 2017
Förslag till yttrande
Sammanfattning av Ds 2017:39

Förslag till beslut
Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet över promemorian Legitimation för hälso-och sjukvårdskuratorer (Ds 2017:39) i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Socialdepartementet har i sin promemoria föreslagit att legitimation ska införas för kuratorer inom hälso-och sjukvården och att yrkestiteln ska vara hälso-och sjukvårdskurator. Författningsändringen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Förvaltningen menar att legitimation för kuratorer inom hälso-och sjukvården kan vara positivt ur ett patientsäkerhetsperspektiv. Förvaltningen vill dock framhålla att en mer genomgripande konsekvensanalys bör göras innan beslut om legitimation tas. Det är angeläget att ta ett helhetsgrepp vid större förändringar av den här typen.

Förvaltningen anser att eventuellt införande av legitimation bör föregås av en översyn av socionomutbildningen som helhet liksom en bedömning om legitimation kan vara relevanta även för verksamheter utanför hälso-och sjukvården, t.ex. för skolkuratorer, inom ungdomsmottagningar, äldrevård och socialtjänst

De krav för att erhålla legitimation som kurator inom hälso-och sjukvården som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) tidigare har lagt fram riskerar dock att få påverkan på framtida kompetensförsörjning av hälso-och sjukvårdskuratorer. Förvaltningen framhåller också vikten av att ersättningen till landstinget för de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen säkerställs.

Bakgrund
Socialdepartementet har i en promemoria föreslagit att legitimation ska införas för kuratorer inom hälso-och sjukvården och att yrkestiteln ska vara hälso-och sjukvårdskurator. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Syftet med att införa legitimation är främst att öka patientsäkerheten genom att det ställs krav på att hälso-och sjukvårdskuratorer har lämplighet och kompetensför yrket. Införandet av legitimation innebär att prövotid eller återkallelse av legitimation kan bli aktuellt om kuratorn skulle vara oskicklig eller olämplig att utöva yrket.

Det föreslås även att redan yrkesverksamma kuratorer under en övergångsperiod ska kunna få legitimation om de genomgått en socionomexamen eller annan likvärdig utbildning samt varit verksamma i yrket i minst fem år, alternativt två år och har en relevant vidareutbildning under förutsättning att ansökan om legitimation görs före den 1 januari 2024.

Överväganden
Förvaltningen menar att legitimation för kuratorer inom hälso-och sjukvården kan vara positivt ur ett patientsäkerhetsperspektiv. Förvaltningen vill dock framhålla att en mer genomgripande konsekvensanalys bör göras innan beslut om legitimation tas. Det är angeläget att ta ett helhetsgrepp vid större förändringar av den här typen.

Förvaltningen vill framhålla att argumenten för att införa legitimation torde vara relevanta även för verksamheter utanför hälso-och sjukvården, t.ex. för skolkuratorer, inom ungdomsmottagningar, äldrevård och socialtjänst. Det är angeläget att ta ett helhetsgrepp vid större förändringar av den här typen. Att särskilja yrkestitel och kompetenskrav för de kuratorer som är

anställda i hälso-och sjukvården från kuratorer som är anställda i skola och socialtjänst riskerar att motverka rörligheten mellan olika verksamheter när utvecklingen går mot ett närmare och öppnare samarbete mellan olika huvudmän. Det finns också verksamheter med delat och överlappande ansvar som t. ex. missbruks- och beroendevård där arbetet inte främjas av den här typen av gränsdragningar. En förändring som endast avser en typ av verksamhet riskerar att medföra att det blir obalans i hur många som väljer att arbeta inom respektive inriktning

Förvaltningen vill gärna i sammanhanget också lyfta fram det yttrande som Stockholms läns landsting lämnade över Universitetskanslersämbetets rapport, Förslag till examensbeskrivning för yrkesexamen för kuratorer inom hälso-och sjukvården (U2017/00778/UH), LS 2017-0714. Där framhöll landstinget att det är av största vikt att ekonomiska medel tillförs till lärosätena för att kunna tillhandahålla en tillräcklig dimensionering av platser och med ett högkvalitativt innehåll. Förslaget från UKÄ om utbildningens upplägg innebär att del av utbildningen ska vara verksamhetsförlagd, VFU. Det innebär också att ersättningen till landstinget, för kostnaderna för den verksamhetsförlagda utbildningen, måste säkerställas.

En legitimationsgrundande yrkesexamen innebär, enligt tidigare förslag från UKÄ, att en person först ska genomgå en utbildning till socionom om 210 högskolepoäng (3,5 år) därefter en vidareutbildning på ytterligare 60 högskolepoäng (1 år) för att kunna arbeta som hälso-och sjukvårdskurator. Förvaltningen menar att det vore en fördel att istället se över hela socionomutbildningen och ta ett samlat grepp om utbildningsstrukturen för socionomer.

Förvaltningen menar att Socialdepartementets förslag inte på ett tillräckligt sätt belyser konsekvenserna för framtida kompetensförsörjning. Det nämns att det kan bli en fördröjning innan hälso-och sjukvårdskuratorerna finns tillgängliga på arbetsmarknaden. Förvaltningen menar att det dessutom finns en risk att den långa utbildningen för att få en legitimationsgrundande yrkesexamen kan få personer att avstå från att utbilda sig vidare efter socionomexamen, vilket kan få betydande påverkan på framtida kompetensförsörjning av hälso-och sjukvårdskuratorer.

I socialstyrelsens tidigare förslag om övergångsbestämmelser ska en socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan, tillsammans med verksamhet som kurator inom hälso-och sjukvården i minst fem år, eller minst två år om personen dessutom har relevant vidareutbildning, anses likvärdig med hälso-och sjukvårdsexamen.

Denna alternativa väg för att ansöka om legitimation tidsbegränsas på så sätt att ansökan om legitimation ska göras fem år från det att författningsförslagen trätt i kraft, dvs före den 1 januari 2024. Förvaltningen vill lyfta fram vikten av att Socialstyrelsen som ska meddela föreskrifter avseende övergångsbestämmelser är tydliga med hur föräldraledighet, sjukfrånvaro, deltidsarbete etc. ska hanteras när antal år som yrkesverksam ska räknas ihop.

Ekonomiska konsekvenser
Yttrandet har inga konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Maria Englund
Personaldirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Socialdepartementet
SLL Personal och utbildning

Godkänd av Malin Frenning, 2017-10-06

Stockholms läns landsting

2017-11-14

Landstingsstyrelsen

LS 2017-1103

Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer (Ds 2017:39 , S2017/04697/FS)

Yttrande
Stockholms läns landsting har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Socialdepartementets förslag Legitimation för hälso-och sjukvårdskuratorer.

Stockholms läns landsting anser att legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvården kan vara positivt ur ett patientsäkerhetsperspektiv. Landstinget vill dock framhålla att en mer genomgripande konsekvensanalys bör göras innan beslut om legitimation tas. Det är angeläget att ta ett helhetsgrepp vid större förändringar av den här typen.

Argumenten för att införa legitimation torde vara relevant för verksamheter även utanför hälso-och sjukvården, t.ex. för skolkuratorer, inom ungdomsmottagningar, äldrevård och socialtjänst. Att särskilja yrkestitel och kompetenskrav för de kuratorer som är anställda i hälso-och sjukvården från kuratorer som är anställda i skola och socialtjänst riskerar att motverka rörligheten mellan olika verksamheter när utvecklingen går mot ett närmare och öppnare samarbete mellan olika huvudmän. Det finns också verksamheter med delat och överlappande ansvar som t. ex. missbruks- och beroendevård där arbetet inte främjas av den här typen av gränsdragningar. En förändring som endast avser en typ av verksamhet riskerar att medföra att det blir obalans i hur många som väljer att arbeta inom respektive inriktning

Landstinget anser att förslaget inte heller på ett tillräckligt sätt belyser konsekvenserna för framtida kompetensförsörjning. Det nämns att det kan bli en fördröjning innan hälso-och sjukvårdskuratorerna finns tillgängliga på arbetsmarknaden. Landstinget menar att förslaget till yrkesexamen, som

innebär att en person måste gå två på varandra efterföljande utbildningar om totalt 4,5 år, för att få en legitimationsgrundande yrkesexamen kan få personer att avstå från att utbilda sig vidare efter socionomexamen. Detta kan få betydande påverkan på framtida kompetensförsörjning av hälso-och sjukvårdskuratorer. Därför menar landstinget att det vore befogat att se över utbildningsstrukturen för socionomer i samband med att legitimation införs.

Landstinget vill lyfta fram vikten av att Socialstyrelsen som ska meddela föreskrifter avseende övergångsbestämmelser är tydliga med hur föräldraledighet, sjukfrånvaro, deltidsarbete etc. ska hanteras när antal år som yrkesverksam ska räknas ihop.

Kravet för att få legitimation är hälso-och sjukvårdsexamen. Som Stockholms läns landsting skrev i sitt yttrande över Universitetskanslersämbetets rapport, Förslag till examensbeskrivning för yrkesexamen för kuratorer inom hälso-och sjukvården (U2017/00778/UH), är det av största vikt att ekonomiska medel tillförs till lärosätena för att tillhandahålla en tillräcklig dimensionering av platser och med ett högkvalitativt innehåll. Förslaget från UKÄ för upplägg av utbildningen innebär att del av utbildningen ska vara verksamhetsförlagd, VFU. Ersättning till landstinget, på en nivå som täcker kostnaderna för VFU, måste säkerställas.

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian förslås att legitimation ska införas för kuratorer inom hälso- och sjukvården och att yrkestiteln ska vara hälso- och sjukvårdskurator. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Syftet med att införa legitimation är främst att öka patientsäkerheten genom att det ställs krav på att hälso- och sjukvårdskuratorer har erforderlig lämplighet och kompetens för yrket. Införandet av legitimation innebär ett skydd för patienterna på så sätt att legitimationen kan återkallas om kuratorn exempelvis skulle vara grovt oskicklig eller uppenbart olämplig att utöva yrket. Grunden för legitimation bör som huvudregel vara en yrkesexamen för hälso- och sjukvårdskuratorer. En sådan examen innebär att kompetensen hos yrkesgruppen bättre kan anpassas till yrket och bli mer nationellt likformig. Förslag till ny yrkesexamen behandlas inte i denna promemoria.

Det föreslås även att yrkesverksamma kuratorer under en övergångsperiod ska kunna få legitimation, om de har genomgått en socionomexamen eller annan likvärdig utbildning samt har varit verksamma i yrket i minst fem år, alternativt i två år och har en relevant vidareutbildning.

I nuläget omfattas inte kuratorer inom privat hälso- och sjukvård av skyldigheten att föra journal. Förslaget om att hälso- och sjukvårdskurator blir ett legitimationsyrke medför att även kuratorer i privat verksamhet omfattas av reglerna om skyldighet att föra journal. Legitimation för kuratorer kan därigenom medföra att den vård som patienter erhåller av yrkesgruppen blir mer patientsäker och av högre kvalitet, oavsett i vilken verksamhetsform den bedrivs.

I promemorian görs bedömningen att det inte finns en alternativ reglering för yrket som skulle kunna bidra till en höjning av patientsäkerheten på det sätt som eftersträvas.